

Da je reč o pravoj ljubavi, ne bi tražila da se venčamo.

Đanlorenco Spedikato

Sadržaj

Mračne veze	11
Prevrnuti se naglavačke u mestu	23
Dobar lekar sam sebi postavlja dijagnozu	32
Matematika za neupućene	37
Da sam tata	42
Samotumačenje snova	54
Noć napada na Taranto	61
O čemu govori Vivijana kada govori o ljubavi, a pre svega o seksu	71
Ving čun	80
Opis zaljubljenog para	93
Hrani psa da te ujede	101
Varljiva plemkinja	106
E, sad je vreme da razgovaramo	110

Tajni kompromisi	125
<i>Footprints</i>	130
Shvatiti doslovno nešto što je rečeno tek tako ...	145
Nalazite se ovde	152
<i>Every breath you take</i>	168
Šta sam, šta smo	172
Potrebna nam je	174
Loše strane televizijske slave	184
Lele!	189
Šta je sloboda	204
Kako stoje stvari	214
Pomalo se uvek razrogačiš kad piješ na slamčicu	221
Terapeutski pritvor	233
Neka vrsta duge	237
Mušterija je uvek u pravu	239
<i>Malafemmena</i>	249
Pariz mi savršeno odgovara	253
A, B, C (u smislu planova)	271
Veština prilagođavanja	278

Iznuđena saglasnost	281
Modesto ovde više ne stanuje	283
Niko nam ne dahće za vrat!	292
Veoma poseban gost	294
Hoćete li da obavestim doktora?	303
Pravi inspektor	306
<i>Wonderful tonight</i>	312

Mračne veze

Ako mislite da su ljubavnici partizani sreće, dovoljno osvešćeni ljudi koji su shvatili da je jedini način da se suprotstave umrtvljujućem toku bračnog života izgradnja još jednog u kom će se ideološki poništavati važeća pravila prvog, odnosno u kom će se ukinuti svaka uloga, svaka dužnost i ambicija o stabilnosti u ime jedinog višeg cilja (jedinog koji zaista vredi), a to je viđanje samo kada za tim postoji želja, ne očekujući od drugog više nego što on može pružiti; dakle, ako tako razmišljate, dopustite mi da vam otkrijem da nemate pojma o čemu pričate.

Reč: „ljubavnica“. Ostrvo koje postoji i koje te mami. U sveobuhvatnoj buvljoj pijaci, u koju ti se život pretvorio a da nisi ništa mogao učiniti da to sprečiš, u ruševinama koje stalno vidiš oko sebe, iako umeju odlično da se maskiraju (no tvoje iskusno oko naučilo je da ih uoči na prvi pogled, baš kao predatori ribe u najvećim dubinama), nevezano za neuspehe na koje izdresirano gledaš sa osmehom (jer ti zapravo voliš svoje neuspehe i osećaš se kao bolja osoba kad to izgovoriš), u ovom životarenju koje nazivaš životom, u Ikea zelenom pejzažu gde znaš da si samo jedna u nizu promenljivih koje doprinose kruženju tvog beskorisnog sveta, „ljubavnica“: komadić zemlje sa specijalnim statutom gde možeš da

se prepustiš svojim glavnim željama, privremeno oslobođen višestrukih gnjavaža koje truju svakodnevno postojanje. Ti, ona i ništa više.

Ovog trenutka mi pada na pamet pesma Pepina di Kaprija koja se zove upravo *Jedna velika ljubav i ništa više*, a koja glasi ovako: „Ja i ti / velika ljubav i ništa više“, stih na očigledan način sažima suštinu ljubavi, jer bi ljubav uistinu to i trebalo da bude (naročito velika ljubav): scena koja je sama sebi svrha, jedino glavni junaci, bez epizodnih uloga i statista, bez specijalnih efekata ili poznatih gostiju, a još više bez pomoći prijatelja (jer „prijateljsko“ u jeziku filma, kao i u drugim profesijama, znači da se učestvuje bez honorara; a zaista je krajnje vreme da se prestanemo pozivati na prijateljstvo s namerom da uštedimo); čak bih dodao i bez zapleta, jer ljubav nema zaplet, naime nema šta da se ispriča o dva sata tokom kojih se dvoje vole i ništa više, pa kakvom zapletu bi tad trebalo da teže, zašto da gaje pripovedačke sklonosti, budući da su tako posvećeni ljubavi (aktivnosti koja je između ostalog nekompatibilna sa skraćenim radnim vremenom, posebno na početku); naime, u romanima, a naročito u filmovima, ljubavi su, da bi postala prava priča, potrebni uljezi koji u određenom trenutku (tačnije, u najlepšem) prave spletke kako bi razdvojili zaljubljene, jer u ispričanoj ljubavi uvek postoji neko ko ne gleda svoja posla i upliće se kao remetilački faktor. Tako je bilo oduvek, od *Verenika** do sapunice *Beautiful*, od *Lolite* do *Titanika* (mada u slučaju *Lolite* klinka i

* Čuveni roman italijanskog pisca Alesandra Manconija koji govori o nevoljama kroz koje prolaze dvoje verenika kako bi mogli da budu zajedno, *prim. prev.*

profan nisu stvarno bili zaljubljeni, ali uljez je postojao, i te kako, čak ih je i pratio), i tako će uvek biti, budući da ljubav sama po sebi ne stvara priče, već u najboljem slučaju decu, i to je to!

Dakle, kao što sam rekao: ti, ona i ništa više. Povremeni brodolom, prethodno organizovan, koji se sastoji od tajnih susreta, restorana na izlazu iz grada, hotela (u stvari bolji su *bed & breakfast*^{*}, jer nemaju recepciju), ukradene noći, poneki vikend ili retka kratka putovanja, ljubavne poruke koje ti ulepšaju dan kad ih ne očekuješ (sa ponekim intimnim detaljem koji nije naodmet), dogovoreni telefonski pozivi, u utvrđenim satnicama, i strast koja se smiruje i budi svaki put. Vrsta veze koju, jednom rečju, prosečan svet definiše mračnom. Naime, ljubavnici su, ako je poverovati onima koji ih nemaju, pritegnuti mračnim vezama (a to bi navodno bila veza koju sam upravo opisao).

Kao prvo: „pritegnuti“ – zašto? Veza bi trebalo da se bavi prepuštanjem, a ne zatvaranjem, a ne daj bože pritegnućem, glagol koji, čim ga izgovoriš, prizove u svest klešta ili francuski ključ.

Kao drugo: „veza“. Ljubav je svedena na seks (pa šta i da je tako?); dakle nemoralni sporazum među bestidnicima, nedostojan da bi se nazivao emotivnom povezanošću.

Ako postoji nešto što ne podnosim, onda su to reči osmišljene za osudu ljudi.

* Krevet i doručak, engl. Ovaj tip smeštaja, kao što mu i ime kaže, obuhvata prenoćište i doručak. Često se nalazi u okviru kuća koje su pretvorene u smeštajne objekte i koje poseduju između četiri i jedanaest soba, *prim. prev.*

Poslednje, ali ne i manje važno: „mračne“. Ovo je najlepší deo. Pucati samom sebi u nogu. Pošto im nije dovoljno da klasifikuju tuđ privatán život kakvim bezbojnim izrazom, pribegavaju omalovažavajućem pridevu kako bi dodatno ocrnili. Hteli bismo da letimo visoko, da se suzdržimo, da vređamo na prefinjen način, ali ne uspevamo i padamo (čak ne ni na zemlju već) na pod i stvaramo taj prezrivi spoj dve reči.

Mada, kad bismo same sebe posmatrali spolja sa trunkom poštenja, pridev mračno čak bi i mogao da se upotrebi. U smislu da se niko, osim ako u tome ne pronalazi zadovoljstvo, ne ponosi time što vara. Kada se nađeš u vrtlogu tajne ljubavi koliko god razlozi za time bili dobri, osećaš se kao govno, i to je to. Jedino što, kad si u takvoj priči, činjenica da se osećaš kao govno ne menja činjenicu da svaki put počinješ ispočetka. Jer su ljubavnici, zapamtite (upravo ovo pokušavam da objasnim od samog početka i konačno sam stigao do poente), nesrećni ljudi, i tačka.

Međutim, poenta je ovde u tome što onima koji govore o mračnim vezama sijaju oči kada izgovore te dve reči. Jer istina je – ako ćemo baš sve da kažemo – da se mračne veze ljudima dopadaju.

Tek da bismo razumeli na šta mislimo kada govorimo o mračnim vezama, opisaćemo tipičán primer mračne veze, prilično amblemski prizor nedeljnog susreta, lokacija bed & breakfast.

Mesto: kružni tok na skretanju sa zaobilaznice. Satnica: neodređena (posle podne, u svakom slučaju). Vreme: oblačno. Vlaga, prljava sitna kiša koja nikako ne

prestaje, baš ona što čeka da padne tek pošto si oprao kola.

Ti sediš u automobilu, na ivici kolovoza. Ona kao i obično kasni, ali se ti više ni ne ljutiš.

Barem jedna – od troja kola koja u proseku prolaze pored tebe – usporavaju, jer govнар koji ih vozi ne može a da se ne približi, izduži vrat i gurne nos gde mu nije mesto, u tihoj nadi da te poznaje (ali pre svega da pozna – ženu koja je sa tobom).

Ti se okrećeš ka njemu u trenutku kada je tik pored tebe i praktično se gledate u oči. Spremaš se da kažeš: „Šta me gledaš, koji kurac?“, ali ne uspevaš jer gmizavac, razočaran što vidi nepoznato lice i što nije uspeo da ukrade komadić scene sa vrelim prizorom seksa, naglo okreće volan, poput portira zgrade bez lifta koji je već uvukao glavu u ramena i ponudio ti skrušen i ravnodušan izraz, u stilu „to se mene ne tiče“.

Gledaš kako se udaljava, izlazi na zaobilaznicu, pa koristiš priliku da mu poželiš valjani napad kamena u bubregu.

Hukćeš, gledaš na sat, pališ cigaretu, vučeš dim, otvaraš prozor i bacaš cigaretu dok razmišljaš kako su u svakoj paklici od dvadeset cigareta barem tri namenjene konkretno ovoj svrsi.

Nova kola, novi portiri koji prolaze i sprovode istragu. Nekoliko njih ti deluje poznato i čini ti se, naime, da su možda obrnuli krug i da se vraćaju.

Ona konačno dolazi. Baš u trenutku kad primetiš njen auto, kroz glavu ti prođe kako želiš da se ovo završi. Padaju ti na pamet barem tri odlična razloga zbog kojih bi trebalo do kraja da ubediš samog sebe u tu odluku i jednostavno je sprovedeš.

Ona prelazi preko trga, prolazi pored tebe, a da te nije ni pogledala u oči (obožavaš tu njenu lažnu ravnodušnost) i parkira tačno ispred tebe.

Pratiš je pogledom dok namešta kosu i obrve u ogledalu, a potom stavlja sjaj za usne, kao da je nisi već dovoljno čekao i da ti, štaviše, baš ti prija dodatno čekanje.

Već počinješ da pizdiš, ali se u tom trenutku setiš da nisi isključio zvonjavu na telefonu, i brže-bolje to i činiš. Ona ne podnosi kad te zovu dok ste zajedno (prvi put je bila ljuta četrdeset minuta, i čak si morao sam da dokučiš razlog njene ljutnje), pa se na taj način prilagođavaš, da tako kažemo, njenom zahtevu; a kad se naposletku pozdravite i konačno se ponovo dočepaš telefona, vidiš desetak propuštenih poziva i poruka, od kojih su mnoge od zaista duhovitih prijatelja koji ti pišu stvari tipa: „Verovatno si na sastanku?“; „Kladim se da si ostavio telefon kod kuće. Ali kod čije kuće?“, itd; pored barem dva-tri poslovna poziva (koje primaš upravo u ovom vremenskom periodu, naročito ako si ih čekao čitavog dana) od strane vrhunskih profesionalaca kojima će ova tvoja sklonost da budeš nedostupan oko 18 časova biti indikativna kada je u pitanju tvoja pouzdanost.

Konačno izlazi iz kola, maše kroz vazduh daljinskim upravljačem i dolazi kod tebe, otmena, sva doterana za ljubav. Čitava njena prilika je jedinstveno seksualno obećanje, svaka linija, svaka oblina, svaka dina njenog tela najavljuje i, trenutak potom, nestaje, nudi se i prkosno odbija u igri zavodjenja koja podrazumeva tvoje bezuslovno prepuštanje.

Ti je gledaš u displeju 16 : 9 retrovizora, već potpuno opijen, prepuštajući se talasu droge koju tvoj organizam proizvodi kada registruje njeno prisustvo,

parališući svaku polemičku nameru i odlažući po službenoj dužnosti odluku da prekineš sa ovim, odluku koju ti je pre samo nekoliko trenutaka delovalo jednostavno doneti.

Od njenih do tvojih kola nema više od dva metra, pa ipak ona ti prilazi spoplićući se, nabadajući na visokim štiklama u toj uobičajenoj, iscrpljujućoj proceduri trčkanja i smenjivanja kratkih koraka koju naziva hodanjem.

Otvara vrata, ulazi i treska (ljubavnice uvek treskaju vratima kada ulaze u auto, čak i kad nisu ljute), a njen parfem, koji miriše na vanilu i feromone, ispunjava ti nozdrve i kola (moraš da se setiš da spustiš prozore u povratku, čak iako bude hladno ili čak bude padala kiša), dok ona – a da te još nije udostojila ni pogleda niti te je pozdravila – hvata retrovizor i okreće ga, ne tako nežnim pokretom, za 180 stepeni u pravcu svog lica kako bi namestila kosu i naljutila se zbog vlage od koje joj se već uvijaju vrhovi.

U ovakvim trenucima imaš utisak da se prema tebi ophodi kao da ne vrediš ni pet para (što je barem delimično tačno), kao da joj je, demonstrirajući toliku ravnodušnost, stalo da te podseti da se na to svodi tvoj doprinos.

Blistavo zapažanje razdražuje te isto koliko te i pali (i zaista već si sav omamljen i čak pomalo rumen poput dece dok odvijaju foliju bombona); da je od tebe, kresnuli biste se sad i ovde, baš bi te bilo briga za kola koja prolaze i govna koja proviruju, čak na trenutak i ozbiljno razmišljaš o tome, pa krišom skeniraš okolinu, kao da bi zaista, kad bi dobro izložio razloge direktno zainteresovanoj, moglo da se pristupi snimanju trejlera

(a možda čak i kratkometražnog filma), ako se odmah bacite na posao.

Ona, koja nije glupa, primećuje šta se događa (između ostalog i vazduh u kolima će uskoro postati prezasićen testosteronom), kikoće se, ponosna što uspeva da ti ga digne praktično po komandi, a da je ti nisi još ni dotakao prstom (i uprkos sramnom kašnjenju za koje se još nije ni izvinila) i govori ti da ni ne pomišljaš na to. „Daj, pali motor i polazi, moram da pokupim Mira posle plivanja, danas završava ranije“; baš to zavodjenje reda pomalo te razdražuje, ali i ohrabruje, jer ozvaničava privremenost vaše veze i unosi ti blagotvorni osećaj spasa posredstvom saznanja da će se – pošto mu ga budete dali bez ustezanja, čak i u ograničenom vremenu kojim raspolazete – svako vratiti živom pesku svog postojanja, ne opterećujući onog drugog; čoveče, koja bi to gnjavaža bila kad bismo umesto ovih ukradenih trenutaka živeli zajedno i brinuli se o deci i njihovom dnevnom rasporedu (roditelji su novinarska agencija, transfer služba, školska, psihološka i pravna pomoć 24 časa dnevno, okrivljeni i ubijeni u pojam u najprirodnijim zadacima koje im položaj majki i očeva dodeljuje: pravi strah da se ne bude na visini zadatka modernog čoveka nije na polju seksa već na polju roditeljstva); zar ti se ne bi skotrljala sva osećanja na pod kad bismo, umesto da se krešemo kao zečevi, raspravljali o tome ko od nas dvoje treba da pokupi Mira sa plivanja?

Pritom bih voleo da znam zašto kupiš Mira sa plivanja, ima šesnaest godina, zar je kreten pa ne ume da se vrati sam kući? I retrospektivno (ili anticipativno, sad ne uočavaš razliku) zamišljaš sebe kako se raspravljaš sa njom koja pak tvrdi da treba ići po njega, jer – kako

ističe – ne piše nigde da si kreten ako majka dolazi po tebe na plivanje, i čak hoće da te ubedi da je u pravu, na šta ti odgovaraš: „Možda hoćeš da kažeš da još nije kreten, ali budi sigurna da će to svakako postati i to vrlo brzo ako nastaviš da se ophodiš prema njemu kao da je nesposobnjaković kome je potrebna pratnja (imaš tu ružnu naviku da podjebavaš kad se svađaš)“, na šta ona, naravno, popizdi, jer tvoj sarkazam, koji levitira u svakoj temi razgovora, izvlači na površinu njen nadmeni cinizam koji i zato ne želi čak ni da se zamara raspravom, već počinje da hukće (u tim trenucima podseća te na majku) i da ti uzvikuje: „Ma šta ti misliš, ko si bre ti?“, tako da si prinuđen da joj odgovoriš da nije trenutak da te vređa samo zato što si pomenuo Mirov sindrom; „Mirov sindrom?“ kaže ona. „Da, nazovi ga kako ti je drago, sindrom šesnaestogodišnjaka koji se pretvara u idiota zato što mama ide po njega na plivanje“; i dok ti fazon izlazi iz usta, pozeleo bi samog sebe da udariš pesnicom u lice (stvarno, šta ti misliš, ko si bre ti, hej, odakle ti pravo da prosipaš te govnerske pošalice?), ona te gleda u oči zgrožena, gotovo ne može da veruje da si to zaista izgovorio, evo, sad je stvarno popizdela, čak ne otvara ni usta, samo se osvrće oko sebe, u potrazi za kakvim ostrim predmetom, što činiš i ti.

No, ako ostavimo po strani Mira, kog pritom ni ne poznaješ (jadan dečko, kao da je on kriv za ovaj sukob vaspitnih modela), osećaš neku vrstu virtuelnog kajanja na pomisao da bi i sa ovom ženom koju toliko voliš i želiš na kraju završio za trpezom, uveče, sa Lili Gruber, Florisom i Santorom* u pozadini na televiziji, uz žalbe o tome

* Italijanski televizijski novinari, *prim. prev.*

koliko je skup život, o promjenljivoj stopi kredita za stan, o aparatu za izdavanje brojeva u banci koji je i dalje pokvaren, o sve težem pronalaženju mesta za parkiranje, o tvom suštinskom skepticizmu kada je reč o selektivnom sakupljanju otpadaka, o neverovatnom broju prodavnica holandskog čipsa koje se otvaraju praktično svakog dana na svakom ćošku ili o zaista uvredljivoj situaciji koja ti se nedavno dogodila, odnosno da moraš da platiš porez na stan (ili kako se beše zove, porez na stan u vlasništvu, ili već nešto slično) na ime drugog stana, jer se stan u kom živiš vodi na tvoje roditelje dok tvoji roditelji stanuju u drugom stanu koji se vodi na tebe. „Drugi stan?“ kažeš (a dok to govoriš podižeš glas kao da ona u tom trenutku oličava direktora kancelarije koji je osmislio tu sramnu poresku zloupotrebu, sa kojim bi voleo da se obračunaš), „Kako drugi stan, zamenili smo stanove, moji roditelji i ja, šta koji kurac pričate, jebite se, bre (ovde ti ona daje znak da se malo smiriš, da deca ne bi pomislila da se svađate; mogućnost koja te nimalo ne zanima, štaviše, uznemirava tvoj nervni sistem, prvo, zato što se ne svađate, i bilo bi dovoljno načuljiti uši da bi se to razumelo; drugo, jer ti je pukao više film od tog bračnog bontonu koji nalaže da stalno morate da uveravate takozvanu decu da se volite kao golupčići)! To ne znači da, ako ja imam (ali, slabiću, već si malo spustio ton) prebivalište u stanu koji se vodi na mog oca, a on u stanu koji se vodi na mene, nas dvojica obojica imamo po dva stana; koji bi onda bio prvi stan, da čujem? Da niste možda uveli poraz na navodni drugi stan? Nije vam dovoljno što kinjite ljude porezima, morate još i da ih zajebavate?“

Primedba na ovakve tvrdnje bila bi sledeća: lepota braka i jeste u tome što je žena koju voliš uvek tu,

možete zajedno da provodite svih 365 dana u godini i da se krešete u bilo kom trenutku, a da se ne krijete i, štaviše, da to činite uz ovlašćenje (bolje nego bed & breakfast i sastanci na kružnim tokovima zaobilaznica), a uz to (no zašto svi vi što gurate nos u mračne veze ne razmislite o lirskim stranama takve veze), kad biste znali koliko poezije ima u zapažanju bljeska sreće koji povremeno uleti u svakodnevicu poput brze životinje (šta ja znam, poput gazele ili lisice); u deljenju svake faze života, u prevazilaženju svake poteškoće, svakog pada i ponovnog podizanja na noge; u primećivanju – tek tako, na prvi pogled, jednostavno spuštajući pogled na ono šta vas okružuje – da svaki komad nameštaja, svaki ukras, svaka slika, svaka čaša i tanjir, svaka fotografija, svaki dečji crtež i svaki magnet na frižideru podseća na tačan trenutak priče koju zajedno pišete.

Predivno, kažem. Štaviše, baš vam zavidim na tom formatu. Da sam producent, sigurno bih ga kupio, ča-sna reč.

Jedino što, čuvši sve ovo, postavljam sledeće pitanje: ako brak nudi sve te prednosti, ako gradi imunitet prema zarazi zvanoj mračne veze i upisuje te, s punim pravom, u klub onih koji ih se gade, ako poništava poteškoće i bedu dvostrukog života, ako omogućava pristup poeziji zvaničnog para sa uspomnama na lepe trenutke, tokom kojih se može prisustvovati prolasku sreće kao da je gazela ili lisica (ali i pacov, jer i pacovi umeju da nam iznenada preseku put, štaviše, češće se sreću pacovi nego gazele i lisice), dakle, molim vas, recite mi zbog kog neobjašnjivog razloga toliko ljudi na svetu redovno vara to utočište sreće stvoreno od kredita, nameštaja, svekra i svekrve, zeta i snaje, čarapa i gaća, zatvorenih terasa i

magneta na frižideru koji stalno podsećaju na njihovo tumačenje u procesu razvoja, te nalaze sebi najobičniju ljubavnicu upuštajući se u mračnu vezu?

Da li bi mi, molim vas, neko to objasnio?